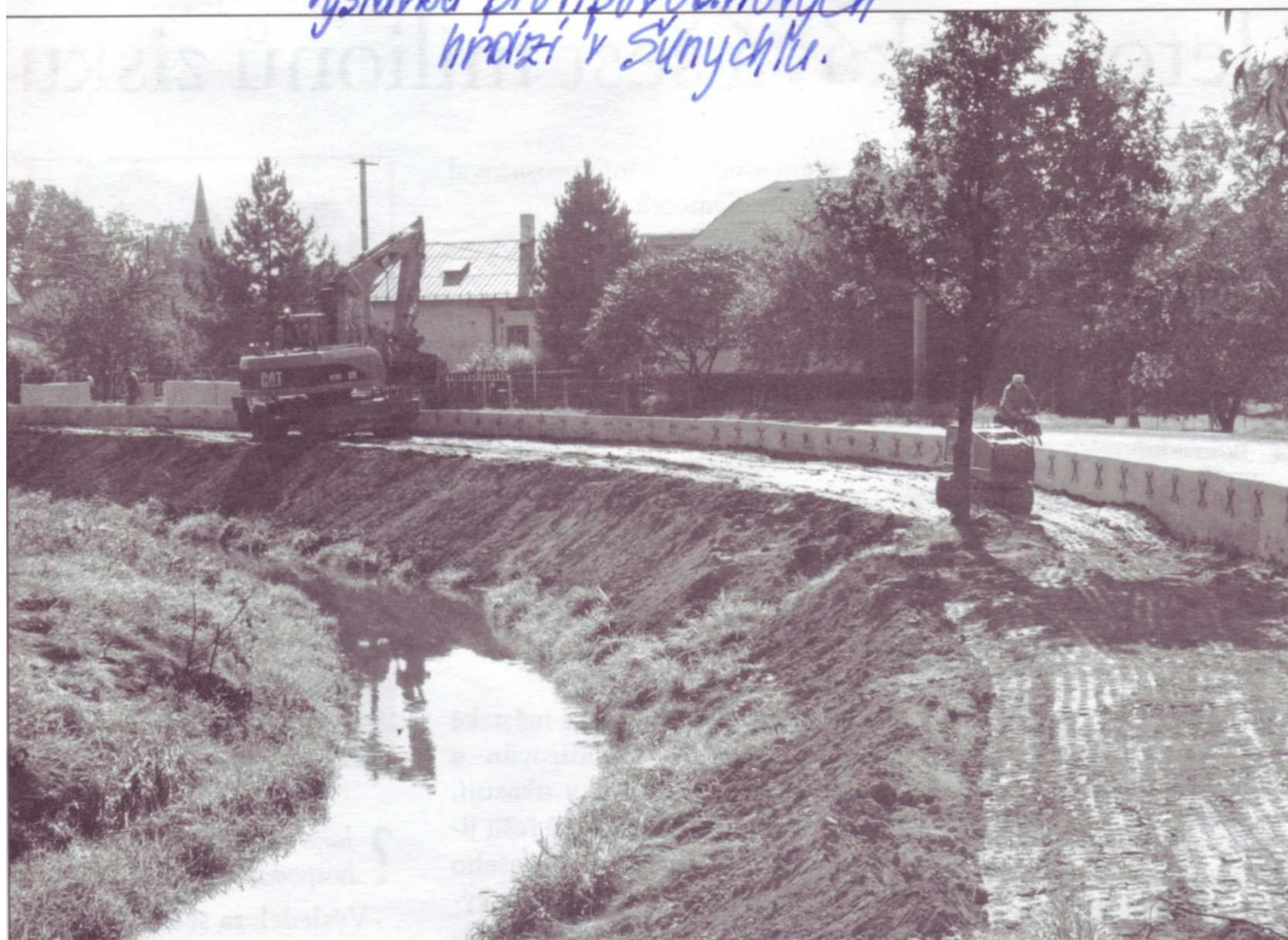

Výstavba protipovodňových
hrází v Sůnáchlu.

ZŠ a MŠ Bohumín Čs. armády 1026

Pozvánka na adventní odpoledne

VÁNOČNÍ OŘÍŠEK

13. a 14. prosince 2005 v 15, 30 hod v tělocvičně školy

*srdečně zvou
žáci a pracovníci školy*

A. V. ...

pozvánka na

KONCERT HARFY A FLÉTNY

v podání studentů
Janáčkovy konzervatoře v Ostravě

Denisa Chromá - harfa
Kateřina Sabová - harfa
Goldová Veronika - flétna

15. 11. 2005

v 18 hodin v sále ZUŠ Bohumín

vstupné 40,-Kč

zazní díla starých mistrů: Vivaldi. Chopin. Donizetti. Giuliani....

V zahradnictví se načerno stáčel alkohol

Lidé přistřižení pracovníky Celní správy při obsluze linky prý nevědí, pro koho pracují

Aleš Honus

Kompletní linku na výrobu alkoholu a obrovské množství lihu i hotových nápojů různých značek odhalili včera celníci v jedné z budov v zahradnictví naproti Dolu Lazy v Orlové. Do objektu vtrhli brzo ráno ve chvíli, kdy byla linka, obsluhovaná čtyřmi dělníky, v provozu.

Daňový únik dosud nebyl vyčíslen, podle prvních odhadů se bude pohybovat kolem dvou milionů korun. „Jde o částku spočítanou podle zabavených surovin a zásob. Skutečná škoda bude mnohem vyšší, zatím přesně nevíme, jak dlouho ta linka fungovala,“ řekl mluvčí Celního ředitelství Karel Moškoř.

Na zátah proti tajné nelegální výrobě se celníci připravovali delší dobu. „Sledování objektů vždy bývá dlouhodobé. Jde v podstatě o malou manufakturu na výrobu alkoholických nápojů. Když jsme vtrhli dovnitř, linku obsluhovali tři muži a jedna žena, která dávala na naplněné láhve etikety a balila je do připravených kartónů,“ dodal Moškoř.

Láhev i sudy s čistým lihem

Napodobeniny známých značek, které v podobných případech bývají

Celníci v Orlové zajistili výrobní linku, obrovské množství čistého lihu i stovky litrů hotových výrobků.

velmi nekvalitní, měly končit v restauracích a maloobchodní síti v České republice a zřejmě i v zahraničí.

„Zajistili jsme celou výrobní linku, velké množství prázdných láhví, několik stovek litrů hotových výrobků,

„Celníci jsou největší škodná,“ tvrdí muž ze sousedství, který prý o nelegální výrobě nevěděl.

připravených k distribuci, a několik velkoobjemových sudů naplněných čistým lihem,“ vypočítal Moškoř.

V současné době celníci zjišťují, jak dlouho výrobní linka v Orlové fungovala, komu patřila a kdo ne-

legálně vyrobený alkohol odebíral. Pak si případ převezme Policie ČR. „Lidi, kteří linku obsluhovali, nic neřekli. Snažili se nám namluvit, že nevědí, komu provozovna patří,“ posteskl si Moškoř.

V areálu malého zahradnictví se Právu podařilo zastihnout staršího muže, který se zde v jednom ze skleníků stará o chov akvarijních rybiček. Ten nešetřil kritikou celníků, kteří nelegální výrobu alkoholu překazili. „Celníci jsou největší škodná. Musíme je živit z našich daní a není z nich žádný užitek,“ rozčiloval se.

Černé obchody

O nelegální výrobě údajně nic neví a lidi, kteří ji provozovali, prý nezná. „Nic mi po tom není. I kdyby tam měli čtyři výrobní linky, je mi to úplně jedno,“ řekl.

Odhalení černých obchodníků s alkoholem je v poslední době v česko-polské hranici takřka na denním pořádku. V úterý například pohraniční policie nedaleko Šilheřovic na Opavsku zaznamenala traktor s vlečkou, který přejez hraniční mimo přechod. Pomocí termovize našli traktor odstavený v zemědělském objektu v obci Hať. Vlečka byla plná téměř stoprocentního lihu, další láhve policie objevila v sýpce. Celkem šlo o 11 tisíc litrů alkoholu.

světovou premiéru má v Ženevě trojice malých vozů Peugeot 107, Toyota Aygo a Citroën C1. Na snímku první vozy vyrobené v kolínské automobilce TPCA.

Zastupitelé chtějí koupit hotelový dům

Zastupitelé města na svém posledním zasedání téměř jednomyslně schválili záměr koupit od společnosti Železářny a drátovny Bohumín (ŽDB) desetipatrový hotelový dům, který v současné době slouží jako ubytovna, a zrekonstruovat ho zhruba na stovku bytů první kategorie. O koupi hotelového domu však nejednali poprvé, město už o odkupu uvažuje několik let.

»Řešení s hotelovým domem už nechceme odkládat, protože stav objektu a především jeho okolí a skladba místních nájemníků není optimální. V loňském roce měl s domem podobný úmysl jako město soukromý investor, ale ten od svého záměru ustoupil, a tak jsme jednání o koupi domu znovu obnovili. Navíc jsme předtím nevěděli, jak se vyvine situace s DPH a stavebních prací na bydlení i jak nákladné by tudíž byly opravy tohoto objektu. Teď víme, že nízké DPH je jisté do roku 2008 a také hospodaření města za rok 2004 skončilo vel-

mi dobře, takže máme prostředky na to, abychom mohli o koupi uvažovat,« uvedl starosta Bohumína Petr Vícha.

Město teď bude s akciovou společností ŽDB jednat o konkrétních podmínkách prodeje domu, ale i o konečné ceně a o případných splátkách. Firma nabídla městu při předběžných jednáních hotelový dům za přibližně 18 milionů korun s tím, že lze využít i dvouletého splátkového kalendáře. O samotné koupi hotelového komplexu budou bohumínští zastupitelé rozhodovat na svém zasedání už v květnu.

Po rekonstrukci vznikne stovka bytů 1. kategorie

Podle zpracované studie by se celkové náklady na rekonstrukci mohly vyšplhat asi na 70 milionů korun. Konečná částka bude záviset na tom, jak velké stavební úpravy by objekt čekaly. Město však bude žádat stát o dotaci a pokud bude úspěšné, mohlo by získat na opravu až 50 milionů korun.

Po rekonstrukci by v domě mohli najít nové bydlení jak bohumínští občané, tak i ostravští vysokoškoláci. »Předběžně jsme jednali s rektory ostravských vysokých škol a ti by o ubytování studentů v Bohumíně měli zájem. Jednak jim ročně narůstá asi o tisícovku počet studentů, takže poptávka po kolejích je a studenti, hlavně Ostravské univerzity a ekonomické fakulty Vysoké školy

báňské, to mají z Bohumína dle centra Ostravy blíže než ze vzdálenějších ostravských obvodů, uvedl Petr Vícha. Zároveň dodal, že s příchodem studentů by se ve městě mohla zlepšit dopravní dostupnost s Ostravou stejně jako využití sportovišť, obchodů a restaurací.

Pokud zastupitelé v květnu odkoupení hotelového domu schválí, začne město ještě letos s přípravou projektové dokumentace. Samotná rekonstrukce by pak proběhla v roce 2006. Za optimálních podmínek by se do zrenovovaného domu mohli první nájemníci stěhovat už v roce 2007. Předpokládá se, že ubytovací kapacita je zhruba dvěstě lidí.

JUDr. DALIMÍR

SVATOPLUK NĚMEČEK, ŘEDITEL BOHUMÍNSKÉ MĚSTSKÉ NEMOCNICE:

Na rostoucí populaci seniorů chceme být připraveni

■ S příchodem nového roku se nemocnice v Bohumíně stala akciovou společností. Co si od této změny slibujete?

Především zkvalitnění poskytované péče a ekonomickou stabilitu. Zavedli jsme systém pravidelných čtvrtletních odměn, který není vázán jen na počet odpracovaných let, ale daleko více motivuje k vyšším výkonům lékařů, sester i dalších pracovníků nemocnice. Osobně se domnívám, že příspěvková organizace není vhodnou formou pro zdravotnictví, že dnes žádná jiná alternativa - kromě obchodní společnosti - neexistuje.

■ Stoprocentním akcionářem nemocnice je město Bohumín. Co to znamená pro jeho finanční rozpočet?

Ročně poskytne 13 miliónů korun na investice a provoz - mimo jiné na několik pohotovostních služeb. Letos ještě navíc přispěje 20 miliónů korun na rekonstrukci stra-

vovacího komplexu. Jsme samozřejmě za přístup města k potřebám bohumínského zdravotnictví velmi vděční. Chtěl bych však také zdůraznit, že máme ve

městě významné sponzory, jimž na rozvoji nemocnice velmi záleží. Jsou to především Železářny a drátovny Bohumín, které například koncem loňského roku pro naši jednotku intenzivní péče zakoupily moderní defibrilátor. Tento přístroj umožňuje zachraňovat lidské životy při náhlých poruchách srdečního rytmu, například při infarktu.

■ Zatímco v roce 2003 jste skončili roční uzávěrku v červených číslech, loni jste již dosáhli

vyrovnaného hospodaření. Přispěly k tomu strukturální změny ve vaší nemocnici?

Ano. Ačkoliv nešlo o příliš populární opatření, museli jsme reagovat na změny populační struktury a tím i na poptávku po zdravotní péči. Místo porodnického a dětského oddělení, které jsme na základě podrobné analýzy byli nuceni zrušit, budujeme centrum léčby seniorů s ambulantní, akutní lůžkovou i následnou péčí. Populace seniorů narůstá a my chceme být na tuto skutečnost připraveni a pomoci. Letos chceme mimo jiné vybudovat novou geriatrickou ambulanci.

Nadále poskytujeme lůžkovou péči ve třech nosných oborech - interním, chirurgickém a gynekologickém. V rámci každého oddělení se snažíme nalézt specializaci, která v okolních nemocnicích není a chceme tak oslovit širší spektrum klientů z Karvinska i blízké Ostravy.

■ Pro občany Bohumína a blízkého okolí má nemocnice bezesporu nezastupitelný význam. Neobáváte se přece jen situace, že s případným přechodem dalších nemocnic v okolí na obchodní společnosti by nastal mezi vámi tvrdý boj o pacienty?

Poměrně silný konkurenční zápas mezi nemocnicemi panuje již nyní a dá se předpokládat, že se bude stupňovat. My s touto skutečností počítáme. Dobrá konkurence je totiž určitě výzvou, abychom neusnuli na vavřínech a stále se snažili zlepšovat služby poskytované našim pacientům. Výhodou jsou nejenom profesionální týmy lékařů a sestřiček, ale i „rodinné prostředí“ nemocnice a snaha personálu o maximálně vstřícný přístup k pacientům. Naší další silnou stránkou jsou nové komplexní programy zaměřené na onemocnění seniorů. (čs)

Nová hala i technologie – nový výrobek

ŽDB investovaly 45 miliónů korun

Anna Bortlíčková

Novou halu na výrobu svařovacích drátů uvedla ve čtvrtek do provozu Drátovna TND bohumínské akciové společnosti ŽDB. „Po dlouhé době máme novou halu, nové technologie, nový výrobek,“ zdůraznil generální ředitel firmy Zdeněk Juchelka. ŽDB se tak stala druhým výrobcem svařovacích drátů v ČR, tento sortiment v tuzemsku dosud vyráběla pouze společnost ESAB Vamberk.

Jak řekl Juchelka, v letech 2001 a 2002 byla výroba drátů ztrátová a topila se v problémech. „Za dva roky jsme situaci otočili. Drátovna TND se touto investicí stává největším závodem ŽDB,“ dodal. Za posledních třináct měsíců investice do drátovenského závodu dosáhly 150 mil. korun.

O výrobě svařovacích drátů začal podnik uvažovat v roce 2003

„Počátkem minulého roku jsme pořídili jeden drátotah, na němž jsme se učili vyrábět. Zjistili jsme, že o tento výrobek je zájem, a tak jsme postavili zcela novou halu a koupili jsme novou technologii – čtyři drátotahy a tři převíječky – která bude vyrábět dalších 400 až 500 tun drátů měsíčně,“ řekl ředitel závodu Petr Lindner s tím, že na postavení nové haly a pořízení nové technologie firma vynaložila kolem 45 mil. korun.

Výrobky v patnáctikilogramových cívkách nebo až 300kilogramových sudech budou směřovat k odběratelům v ČR, Polsku a na Slovensku. „Halu jsme postavili tak, aby se tam vešly další linky,“ dodal.

V nové hale bude ve čtyřsměnném provozu pracovat 21 zaměstnanců. Koncem minulého roku závod zaměstnával 245 lidí, nyní má 263 zaměstnanců.

Foto PRAVO – Anna Bortlíčková
V nové hale bude pracovat 21 lidí ve čtyřsměnném provozu.

V Bohumíně hostí už páté Léto-kruhy

BOHUMÍN (hon) – Pátý ročník multižánrového festivalu Léto-kruhy, tradičně spojeného s řezbářským plenérem, probíhá od minulého týdne až do soboty v Bohumíně, tentokrát na centrálním náměstí T. G. Masaryka.

„Pětice řezbářů z Bohumína, Přerova, Českého Těšína a Jablunkovska pracuje přímo na náměstí a návštěvníci se mohou dívat na jejich práci po celý den. Nechybí ani dva uměleckí kováři. Jednoho z nich jsme poprvé pozvali už loni a jeho umění mělo u lidí velký úspěch,“ uvedla Kamila Smigová z pořádajícího občanského sdružení Maryška.

Letošní ročník se koná v duchu motto Stromodary aneb Ten, kdo se rozhodne pro život, sází stromy – ty v zemi nebo ty v srdci. Všechny sochy vzniklé na plenéru zůstanou stejně jako v předchozích letech na území Bohumína.

Součástí festivalu Léto-kruhy je i několik zajímavých koncertů. Dnes od 19 hodin tu bude legendární kapela Poutníci, která letos slaví 35. výročí svého založení.

Foto Lucie Baletrová

Tomáš Mlynkec z Bohumína se festivalu účastní poprvé, vytváří z kmene Totem.

Plameny pohltily mrakodrap v Madridu

Sto šest metrů vysoký mrakodrap Windsor uprostřed Madridu zachvátil v noci na neděli zničující požár. Zuřící živel nikoho nezranil, neboť obří budova právě procházela rekonstrukcí. Hasiči se ale obávali, že by se objekt mohl zřítit, nebo že by se oheň mohl rozšířit do okolí. Podle předběžných informací požár mohl zavinit elektrický zkrat.

Požár vypukl v sobotu hodinu před půlnocí v 21. patře 32po-

schodové věžovité stavby, kde stavbaři po týdnech dokončovali rekonstrukci. Kolem čtvrté hodiny ranní sice hasiči uvedli, že dostali požár z větší části pod kontrolou, avšak ještě včera odpoledne plameny řádily a polykaly další patra.

Podle velitele madridských hasičů Javiera Sanze dosahoval žár v planoucí budově až 800 stupňů Celsia.

(Pokračování na str. 7)

Po 60 letech našel své zachránce v Bohumíně

Radim Kijonka

Židovi Jakobu Silbersteinovi (81 let) z Berlína se v úterý po dlouhých šedesáti letech hledání podařilo najít v Česku rodinu, která ho během války schovala před gestapem, když se mu předtím povedlo utéct z transportu do koncentračního tábora v polské Osvětimi, a zachránila mu tak život.

Pozoruhodné a dojemné setkání se odehrálo v Bohumíně na Karvinsku, kde se sešel na radnici s dcerou Jany Sudové, která ho tenkrát odvážně, pod hrozbou trestu smrti, ukryla.

„Podařilo se mi v roce 1945 vyskočit z vlaku smrti a utéct. Šel jsem z Osvětimi dva dny, až jsem došel k jedné rodině, u které se mi podařilo najít úkryt,“ začal popisovat svůj příběh Silberstein, který při výkladu přeskakoval do čtyř jazyků – polštiny, ruštiny, češtiny a němčiny.

„Po válce mě naložili a odvezli pryč. Neměl jsem jejich jména ani adresu. Nevěděl jsem, kde jsem byl přesně schovaný,“ vyličil Silberstein, který dnes žije střídavě v Berlíně a v Izraeli se svou ruskou manželkou.

Nedalo mu to zapomenout a celou dobu se snažil najít

rodinu své české zachránkyně.

Setkání bylo dojemné

Podařilo se mu to nakonec díky městským novinám OKO, které nedávno požádal o zveřejnění svého příběhu. Toho si pak všimli příbuzní rodiny zachránkyně a ozvali se, že vědí, o koho by mohlo jít. Domluvili proto schůzku na radnici. Životní setkání Silbersteina a dcery jeho zachránkyně bylo dojemné. Bohužel už proběhlo bez hlavní hrdinky, její maminky Jany, která ho ukryla, protože před 12 lety zemřela. Oba měli slzu na krajičku. Za-

vzpomínali si společně na celou událost.

Matka přitom tehdy v domě žila právě se svou tříletou dcerkou Aničkou. „Určitě hodně riskovala. Říkali nám, že kdyby ho našli, tak nás všechny postřílejí. Ale byla věřící,“ vyličila dnes již 63letá Anička. Jednou dokonce měly na kahánku. Zrovna k nim přišlo několik německých vojáků oslavit narozeniny vůdce Hitlera. Jakoba ale ve sklepě našťěstí nenašli.

„Schovávali mě u sebe v chauloupe tři měsíce, až do konce války, přestože je to mohlo stát život. Za to jsem jim vděčný,“ konstatoval.

Dělníci našli pod starými parapety gymnázia munice z války

Bohumín - O tom, že se munice z války nemusí objevit ani po padesáti letech jen na polích, ve sklepích či půdách, se přesvědčili v pondělí dělníci při výměně oken Gymnázia Františka Živného v Bohumíně.

Po vytrhnutí jednoho z originálních dřevěných okenních parapetů, osazených při stavbě školy v roce 1929, objevili čtrnáct nábojů ze sa-

mopalu a předali je zdejšímu školníkovi.

„Byly hodně zrezivělé. Protože jsem se bál, že by mohly bouchnout, odnesl jsem je v krabici od potravin na policii. Tam se mnou sepsali protokol,“ řekl školník gymnázia Ludvík Jelínek.

Náboje byly zlikvidovány. „Přijel si pro ně pyrotechnik z Frýdku-Míst-

ku,“ upřesnila karvinská policejní mluvčí Zlataše Viačková.

Munice v oknech není běžná

To, že se objeví munice na zoraném poli, ve sklepě či na půdě starého domu, podle policistů není zas až tak neobvyklé.

„Nalezení munice přímo v budo-

vě, to si ale za posledních deset let nepamatuji,“ dodala mluvčí.

Budova školy sloužila za druhé světové války jako vojenská nemocnice.

Ludvík Jelínek se domnívá, že náboje musely za parapet zapadnout. „Bylo to asi dílo náhody. Možná byl ten jeden parapet tehdy uvolněný. A už nikde jinde jsme žádný historic-

ký předmět nenašli,“ potvrdil školník.

Nová okna s plastovými parapety teď dostane jen část objektu gymnázia. Další část rekonstrukce čeká školu za rok až dva.

„Kdo ví, co nás pak čeká. Doufám, že tam na nás Němci nepřipravili žádné další překvapení,“ smál se školník.

PETR KUDELA

Blahopřání - jubilea

Před 50 lety si 29.10. řekli své ANO
naši rodiče

**Bohuslav a Milada
HYJÁNKOVÍ.**

K jejich zlaté svatbě
a do dalších společně prožitých let
jim přejeme hodně spokojenosti.

Syn Bohuslav,
dcery Vlasta a Dagmar
s rodinami.

Starosta Bohumína opět rozdával nože

Vítězslav Fejfar

Bohumín • Kapesní nůž jako symbolické gesto za ostré reakce a dotazy si z tradičního jarního setkání vedení města s bohumínskými občany odnášeli jejich účastníci.

„Symbolický kapesní nůžík jsme letos rozdali ve dvou městských částech. V Pudlově jej získal občan, který nejvíce napadal čištění komunikací při stavbě dálnice, a kterému bylo obtížné vysvětlit, že za ně nenese odpovědnost město, ale realizátor této stavby. Lidé totiž stále mají v povědomí, že město kdysi mělo možnost ovlivnit spoustu

věcí, do kterých dnes zasáhnout nemůže. Naopak ve Starém Bohumíně získal ostrý propagační předmět města člověk, který měl tytéž připomínky jako v minulých letech,“ uvedl starosta Bohumína Petr Vícha.

Účastníci si během programu na besedách v jednotlivých městských částech vyslechli například informace o výstavbě dálnice D 47, o rekonstrukci železničního nádraží a přestavbě vodárenské věže na penzion s kavárnou, pro který hledá radnice název.

„Největší zájem měli lidé o problematiku dálnice D 47, zajímaly je její nejrůznější detaily,“ pokračuje Vícha.

Také letos došlo na tipovací soutěže o ceny. Zástupci města pro zúčastněné občany záměrně připravují takové otázky, při kterých je zapotřebí přemýšlet, a které nelze jednoduše vyčíst například z městských novin. I letos však byli občané úspěšní a odnášeli si domů hrníčky, psací pera, publikace o Bohumínu či kšiltovky.

„Dobrovolně jezdíme do kotle mezi občany už jedenáct let a počítáme s tím, že vždy dostaneme vyhubováno. Na letošní setkání přišly zhruba dvě stovky občanů a těší nás, že se mezi nimi kromě stálíc objevují i nové tváře a mladí lidé,“ dodal starosta.

Poděkování souboru za pomoc při realizaci patří:

👍 Švadlenkám ...

Táni Kotové, Jitce Vraštilové, Leoně Skalkové, Ladislavě Górníkové, Lence Blažejové, Jarmile Gabryšové, Anně Daňové, Aleně Rokošové, Jarce Fialové, Lucce Matouškové, Ireně Pavelkové a Ivě Novákové.

👍 Městskému domu kultury „Centrum“ z Wodzislawi a p. řediteli Mgr. Ryszardu Kozlovskému za dlouholetou spolupráci se soubory Radost, Impuls a Mažoretky. P. Aleksandru Wilkusovi za výrobu rekvizit

👍 Uměleckému sdružení „BART“ a zvláště p. Petru Šablaturovi za výrobu rekvizit.

👍 P. Ing. Petru Gavroňovi za rekvizity a veškerou možnou spolupráci.

👍 P. Marku Macenauerovi za výrobu rekvizit a organizační pomoc.

👍 Pí. Táni Tesařové trenérce akrobacie.

👍 Za hudební nahrávky k tanečním vystoupením p. Ryszardu Kozlovskému, Ivanu Urbanovi, Martinu Pajtášovi

👍 Audio-video-studiu p. Ivana Urbana za celoroční spolupráci při pořizování videozáznamů a fotodokumentace.

👍 Pí. ředitelce K.A.R. Zdeně Mertové za podporu, pomoc a spolupráci. Ředitelům a učitelům všech škol z Bohumína a okolí za spolupráci a pochopení pro časté absence našich tanečníků.

A

IMPULS

2005

Dětství je nejúžasnější doba života,
škoda,
že musíme teprve zestárnouti,
abychom to věděli.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
Bohumín - Skřečůň
1. máje 217, okres Karviná
tel.: 596 033 045
e-mail:zs-skrecon@mubo.cz

Karviná chce oživit centrum

Na náměstí mají hrát špičkové kapely

Radim Kijonka

Zatraktivnit historické centrum Karviné pořádáním nejruznějších kulturních a společenských akcí hodlají tamní radní.

„Díky rozsáhlé rekonstrukci náměstí a jeho okolí včetně památkových objektů má nyní Karviná jedno z nejhezčích historických center na severní Moravě. Proto by bylo škoda jej nedostat do povědomí obyva-

tel regionu,“ poznamenal mluvčí magistrátu Jaroslav Nakládal.

Záměrem radních je přitáhnout do centra především mladé, ale i turisty a návštěvníky hornického města. „Naším přáním je například, aby se v našem městě konaly také koncerty známých hudebních skupin, jako jsou Divokejš Bill, Kabát nebo No Name,“ přiblížil Nakládal.

První připravovanou akcí, která má oživit dění v centru města, je

čtvrteční Velikonoční jarmark. Na Masarykově náměstí se odehraje od půl jedenácté dopoledne do pěti hodin podvečera v historickém duchu s tradičními výrobky lidových řemeslníků a ukázkami řemesel. „Město připravilo pro všechny návštěvníky jarmarku bohatý program. Mohou zhlédnout zvoničku se „zvonom jara“, zvěřinec, rytířské stany, šermířská představení, kejklíře a žongléře. Nebude chybět ani střelnice s kušemi nebo luky,“ vyhlásil mluvčí magistrátu.

Karvinské náměstí je důstojnou součástí historického centra města.

Historie kráčí Bohumínem

V letošním roce vzpomeneme 60. výročí osvobození naší republiky od německého fašismu i od ukončení druhé světové války. I v našem městě nastanou různá půlkulatá i kulatá výročí:

700 let - městská část Skřečůň;

525 let - místní část Kopytov;

120 let - ŽDB (rourovna společnosti A. Hahna postavena v r. 1885);

105 let - od postavení židovské synagogy ;

105 let - od zřízení klášterní obecné školy na nynější Husově ulici;

100 let - fara římskokatolického kostela v Novém Bohumíně;

95 let - továrna na zpracování rýže a mlýn (nozděii Balírn. na ulici Lidické):

80 let - pomník padlým v první světové válce v parku Petra Bezruče (doplněno o jména padlých ve druhé světové válce);

70 let - pěchotní srub »U Šedé vily« na ul. Slezské ve Starém Bohumíně;

55 let - kaple sv. Jana Nepomuckého v Kopytově (vystavěna na místě původní, která byla za druhé světové války zničena);

35 let - Základní škola na ul. Čs. armády;

35 let - Mateřská škola na ul. Nerudově;

15 let - odhalena busta T. G. Masaryka na stejnojmenném náměstí;

10 let - dokončena renovace nádražní budovy ČD;

5 let - obnovena »Antošovická lávka (obnovena po povodni v r. 1997). (ZV)

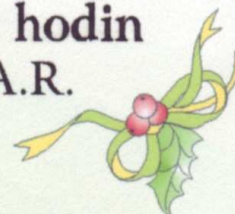
pozdvánka na vernisáž výstavy

*srdečně
Vás zve*

*Kulturní
agentura
Radost*

K. A. R. u perníku

*13. prosince ve 13 hodin
vestibul kina K.A.R.*

**SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ
BOHUMÍN KOPYTOV**

Hodně štěstí, zdraví a rodinné pohody do nového roku 2006

Přeji hasiči Kopytov

Romové protestují proti nucenému stěhování

Bohumínské zastupitele ale jejich nářky neobměkčily – budou muset hotelový dům brzy opustit

Radim Kijonka

Zhruba dvě desítky Romů obce nucených do jednotných žlutých triček přišly ve středu protestovat na bohumínskou radnici.

Nesouhlasí s jejich chystaným vystěhováním z hotelového domu. Místní zastupitelé na jejich nářky nedali a schválili, že ubytovnu odkoupí a udělají z ní byty první kategorie.

Romové se proto musejí do města odstěhovat. „Když ztratíme bydlení, tak naše děti skončí v ústavěch,“ prohlašovali Romové. Na žlutých tričkách měli nápis: „Jsme rodáci z Bohumína, nerozbi-
jejte rodiny, i my chceme bydlet.“ Starostovi přinesli krabici plnou listů od svých dětí, která měla naznačit, že jejich ratolesti skončí v ústavěch. Rečníci se snažili zastupitele přesvědčit o bezvýhodnosti jejich situace, pokud jim poskytnou v hotelovém domě nebude prodloužen.

Jejich snaha byla marná, zastupitelé dali rekonstrukci ubytovny zelenou. Město koupí desetipatrový hotelový dům od společnosti Zele-

Foto MČ Bohumín

Protestující Romové na jednání městského zastupitelstva.

zárný a drátovny Bohumín (ŽDB) za zvýhodněnou cenu 18 miliónů korun. Dům zrekonstruuje zhruba na stovku nových malometrážních bytů první kategorie. Téměř tři stovky hotelových hostů proto už dostaly od společnosti ŽDB oznámení, že musí objekt nejpozději do 30. června opustit. „Tito lidé musí sami řešit svou bytovou situaci, bydlí pouze v hotelu,“ prohlásil starosta Petr Vicha (ČSSD). „My můžeme v městských bytech umístit pouze nejsložitější sociální případy, které mají v Bohumíně trvalé bydliště a nebyli neplatiči. Nemůžeme se postarat o všechny,“ dodal starosta.

Podle informací radnice už hotelový dům opustila a jiné bydlení si našla třetina ubytovaných. „Pomoc sociálních pracovníků i snaha některých nájemníků ubytovny je vidět, protože se číslo hotelových hostů v objektu každým dnem zmenšuje,“ podotkl Vicha. Téměř 150 lidí, kteří v něm bydlí, nemá v Bohumíně trvalé bydliště. „Proto nemohou čekat pomoc od radnice. Měli by jít hledat v rodných městech,“ upozornil starosta.

Zleva v pozadí Harry a William, vpravo děti Camilly Tom a Laura. V popředí Alžběta II. s vévodou z Edinburghu a otec Camilly. Foto Reuters

ZKOUŠELI SI ŠKOLU NANEČISTO. Budoucí prvňáčci si minulý týden vyzkoušeli v Bohumíně opravdovou školní docházku. „Stalo se tak v rámci projektu nazvaného Škola nanečisto, který pro předškoláky připravila už podruhé zcela zdarma škola na třídě Dr. Edvarda Beneše,“ popsala akci mluvčí bohumínské radnice Lucie Balcarová. Budoucí prvňáčci strávili v lavicích jednu vyučovací hodinu. (zr)

Vzhled centra města si polepšil díky novému kabátu »drogerie na schodech«. ▼

Hitler: vydáte-li Ostravu, vydáte Německo

Martin Juřica

„Jestliže vydáte Moravskou Ostravu, vydáte Německo. Moravskou Ostravu je nutno udržet stůj co stůj!“ Nařizoval Hitler v jednom ze svých rozkazů.

Na počátku března 1945 bylo jasné, že válka spěje neodvratně ke konci. Německá vojska ustupovala na všech frontách. Přesto velení stále doufalo v nějaký „zázračný“

SVOBODA PŘIŠLA PŘED 60 LETY

obrat situace a jednou z posledních možností bylo udržení Ostravska, které mělo po ztrátě katovické, porúrské a sárské uhelné a ocelářské oblasti pro Němce výjimečný hospodářský a strategický význam.

Už v lednu přijel do Ostravy říšský protektor K. H. Frank, aby osobně řídil práce na obranném systému. K jeho stavbě bylo povoláno několik tisíc mužů z protektorátu a zdejšího civilního obyvatelstva. Prostor Ostravsko-Opavska střežilo více než dvacet německých divizí. Samotný prostor Ostravy bránila 1. tanková armáda. V čele celého tohoto vojenského uskupení stál polní maršál F. Schörner.

Sovětské velení rozhodlo o obklíčovacím manévru vedeném ve stokilometrovém oblouku kolem

A. I. Jeremenko

Ostravy od severozápadu a západu, místo původně plánovaného přímého úderu ze severovýchodu.

Operace byla svěřena 4. ukrajinskému frontu v čele s generálem I. I. Petrovem, kterého záhy vystří-

dal A. I. Jeremenko. Jeho součástí byli také příslušníci 1. čs. armádního sboru, především tankisté a letci.

Po celou dobu Ostravské operace, zahájené 10. března, kladl nepřítel značný odpor.

„Fanatický odpor nepřítele byl vynucovaný terorem esesáků,“ psal po válce Jeremenko. „Důstojníci i poddůstojníci dostali právo zastřelit na místě bez soudu každého vojáka, který by zůstal pozadu za útvarem nebo opustil postavení. Druhou okolností bylo mohutně vybudované pásmo obranných opevnění, s jakými se naše vojska během války do té doby nesetkala.“

Přes opatření v obranném systému nebyly německé jednotky schopny zabránit prolomení obrany Rudou armádou a československými tankisty v jejich postupu v hlavním směru na Ostravu a Těšín. Po těžkých bojích překročila vojska 4. ukrajinského frontu řeku Odru, obsadila město Tworkov a postupovala ve směru na Krnov a Opavu, kterou osvobodila 22. dubna. Tím se v širokém oblouku přibližovala na několik kilometrů k Ostravě.

24. dubna zahájila vojska 38. armády úder na Ostravu. Po dobytí Chabišova, Velké Polomi, Dolní Lhoty a Čavisova se fronta přiblížila až k obcím tvořícím dnes součást Ostravy.

Souběžně s 38. armádou útočila na Ostravu od severu a severozápadu 1. gardová armáda, která 29. dubna dobyla Hlučín. Tentýž den večer byly osvobozeny části obcí Hoštálkovic, Bobrovníků a Petřkovic.

Romové v Bohumíně se bouří proti vystěhování

Radnice se obává možných nepokojů

Radim Kijonka

Podobné drama jako při stěhování nájemníků z problémové ubytovny v Kostelci nad Orlicí se dá brzy očekávat v Bohumíně na Karvinsku. Obyvatelé zdejšího hotelového domu, který se stal postupně ubytovnou převážně romských rodin, mají být totiž k 30. červnu vystěhováni.

Objekt chce od Zelezáren a drátoven Bohumín koupit město a přebudovat jej zhruba na stovku bytů první kategorie a vysokoškolské koleje. Své současné domovy musí opustit všech 300 nájemníků.

Radníci už Romové zaslali protestní petici a vyhrožují růstem kriminality ve městě. „Přece se nebudeme dívat, jak naše děti nemají kde bydlet. Zaměstnání nám nikdo nedá, tak nám nezbude než krást a dělat podvody,“ řekl jeden z nájemníků ubytovny Marek Mírka. Dodal, že někteří obyvatele se v pon-

děli chtějí hromadně vypravit za starostou.

„Jsem svobodná matka a mám tři děti. Co budu dělat, to nevím. K matce jít nemůžu, protože tam už je můj bratr s rodinou,“ konstatovala bezradně 29letá Renáta Gáborová. Dodala, že zkusila ubytovny v Ostravě a v Orlové, ale tam prý mají plno.

Starosta Petr Vicha (ČSSD) očekává při vyklizení ubytovny podobné nepokoje, jaké se nedávno odehrály v Kostelci nad Orlicí. Tamní Romové ji opustili až po nekompromisním zásahu bezpečnostní služby.

Žijí ze dne na den

„Lidé, kteří tam bydlí, žijí ze dne na den. Situaci začnou řešit, až to bude akutní. Takže i kdybychom je na to upozorňovali dva roky dopředu, bylo by to stejné,“ sdělil. Podle něj žije v ubytovně řada neplatičů, které město muselo v minulosti na vlastní náklady vystěhovat z obecních bytů. „Proto nevi-

Romské rodiny nechtějí ubytovnu opustit.

dím důvod, proč bychom se o ně měli starat,“ řekl Vicha. Dodal, že radnice pomůže pouze rodinám s dětmi, které se v minulosti nezadlužily. „Snažíme se jim poradit, kde by mohly ubytování sehnat. Například jim dáváme kontakty na azylové domy nebo jiné ubytovny,“ přiblížil.

Jak řekla ČTK mluvčí radnice Lucie Balcarová, město nemá možnost všechny nájemníky ubytovat. Navíc zhruba 150 z nich nemá v Bohumíně ani trvalé bydliště. „Ti budou muset hledat pomoc v rodných městech a u těch sociálních úřadů, kde jsou evidováni,“ uvedla. Dalších asi 100 osob, tedy 27 rodin, je v evidenci bohumínského sociálního odboru, 14 z těchto rodin patří mezi neplatiče.

„Paradoxní je, že ačkoli v městských bytech za nájemné neplatili, v hotelovém domě si dvojnásobně až trojnásobně dražší ubytování neplatit právě kvůli vystěhování vůbec nedovolili,“ informovala Balcarová.

Kletba starého tisů

Nejprv se prastarému tisů zlomila mohutná větev. To bylo čtrnáct dní před tragédií. Pak se v úterý v podhradí sesula skála přímo pod večerní osobní vlak. A v pátek 15. dubna ráno goticko-renesanční hrad Pernštejn vyhořel.

Tis - rod jehličnatých dřevin z čeledi tisovitých, u nás roste chráněný tis červený (Taxus baccata). Dosahuje značného stáří. Dřevo i jehlice obsahují jedovaté alkaloidy, např. taxin.

Jak vyhořel Pernštejn

Premiér Paroubek sliboval kraji miliardy

Mimořádné peníze mají pomoci zvýšit zaměstnanost – třeba i v turistickém ruchu

Karel Balcar

Moravskoslezskému kraji pomohou mimořádné peníze do oblasti průmyslové a regionální politiky, ale i do cestovního ruchu. Tvrdil to v úterý během návštěvy Ostravy premiér Jiří Paroubek (ČSSD), který si uvědomuje, že sever Moravy a Cech jsou nejvíce postiženy nezaměstnaností.

Proto by kraj v letech 2007 až 2013 mohl každoročně dostávat miliardové finanční injekce. Paroubek to přislíbil během jednání se svými spolustraníky. Krajský šéf sociální demokracie Petr Vicha potvrdil, že premiéra na zasedání krajského výkonného výboru strany seznámili s prioritami Moravskoslezského kraje. Jmenoval zejména podporu a rozvoj průmyslových zón a vysokých škol.

„Vyjádřil jsem přesvědčení, že tomuto regionu může pomoci právě členství v EU,“ řekl pak na tiskové konferenci Paroubek a dodal: „Byla uzavře-

na jednání o finanční perspektivě EU. Předpokládám, že odtud každoročně připlyne něco mezi 110 až 120 miliardami, část bude věnována právě na odstraňování regionálních disparit,“ řekl s tím, že konkrétně do Moravskoslezského kraje by mohlo najít cestu i deset až dvacet procent sumy.

Jako příklad již existující podpory vlády moravskoslezskému kraji Paroubek uvedl 250milionovou dotaci z ministerstva školství na vznik Centra inovačních technologií, které se má stát pracovištěm špičkových absolventů vysokých škol, a dalších 50 milionů pro ostravský Vědeckotechnologický park.

Naděje z Polska

Důležitá je ale i příprava nových průmyslových zón. „Investoři na Ostravsko přicházejí, ale nemáme pro ně žádné volné plochy. Příprava ploch je pro nás v současnosti klíčová,“ řekl také náměstek ostravského primátora Petr Kajnar (ČSSD). Sociální demokraté na tis-

Předseda KVV ČSSD Petr Vicha (vlevo) seznámil premiéra Jiřího Paroubka s potřebami regionu.

kové konferenci přiznali, že strategie vyčkat na investora a na klíč mu pak připravit plochu byla špatná.

Většina z nich hledá už hotové plochy s infrastrukturou a snadnou dostupností stavebního povolení. Jedna z nejvýznamnějších průmyslových zón, v Ostravě-Hrabovce, je přitom již plná.

Paroubek vidí budoucnost kraje nejen v průmyslu, ale také v nabídce turistických možností, která by podle něj také mohla přispět k zvýšení zaměstnanosti. Je přesvědčený, že moravská a slezská turistika může zaznamenat rozvoj například i díky polským turistům, kteří tudy během dovolených projíždějí k mořím jižních zemí.

Premiér během své jednání návštěvy Ostravy nejprve zahájil mezinárodní veletrh drážní techniky Czech Raildays na ostravském hlavním nádraží, poté se setkal se svými spolustraníky a nakonec pozdravil starosty na jejich celostátním setkání v Ostravě, na kterém byla i europoslankyně Jana Bobošíková (Nez).

Počasí může dostat ekonomiku do problémů

Změny podnebí ovlivní zemědělství, počty úmrtí i spotřebu léků

Jiří Vavroň

Výrazné klimatické změny, ke kterým může v Česku podle expertů dojít v dohledné době v souvislosti s celosvětovými změnami klimatu, mohou zamotat hlavy národním ekonomům.

Výkyvy teplot, velká sucha či málo sněhu, pokles spodní vody mají vliv nejen na naše zahrádky, ale ve stále větší míře ovlivňují počty alergiků, ceny potravin i způsob, jak, kde a za kolik budeme bydlet. Z našich lesů by mohly vymizet smrky.

Pokud se nebudeme včas věnovat dopadům změny klimatu, jejich předcházení, bude to mít nedozírné následky na život, varují vedle českých i zahraniční vědecké instituce.

V Česku by měli ekonomové a plánovači proto věnovat pozornost Národnímu klimatickému programu, kterého se zúčastňuje 16 renomovaných vědeckých institucí. Program několik let zahrnuje řadu výzkumů a studií zaměřených na možné změny klimatu v zemi.

Vliv na vodní toky

Vývoj počasí a klimatu, jako je například množství CO₂ v atmosféře, se může projevit například snížením průměrných průtoků o 15 až 20 procent, upozorňuje analýza

zvýšený výskyt alergií, nemoci a depresí z horka

hospodářské ztráty z rostoucí pracovní absence

nutnost měnit druhy zemědělských plodin

častá sucha, povodně a škody z nich plynoucí

nové druhy chorob zemědělských plodin, menší odolnost proti škůdcům

Národního klimatického programu. V případě zhoršení klimatu se pokles průtoků odhaduje až na 40 procent, což znamená zásadní změnu hydrologického režimu.

Přeloženo do praktické řeči – většina srážek se odpaří, pomalu se doplňují zásoby podzemní vody. To by mohlo například znamenat

vyšší náklady na výstavbu (potřeba vést vodu drahými vodovody z velké dálky), zdražení bytů a staveb vůbec.

Vývoj počasí a klimatu může například mít vliv na rychlost napouštění nových vodních ploch, tedy na cenu i způsob rekultivací zejména severních Čech.

rostoucí náklady na vývoj nových ochranných látek

hrozby povodní si vynutí měnit územní plán, úpravy koryt řek a provádění meliorací

častá sucha si vynutí budování nákladných vodovodů

ohrožení téměř poloviny lesů, potřeba nahrazovat smrky jinými dřevinami

Národní klimatický program. PRAVO – II

Změny klimatu nemohou zůstat bez vlivu na pěstování a hlavně výnosy jednotlivých zemědělských plodin a ovocných stromů. Záporný vliv by mělo zejména postupné zvyšování teplot a zvyšování či úbytek množství srážek. Pokud se zvýší teplota, může se prodloužit vegetační období až na hranici úrodnosti.

S ohledem na vliv podnebí by se musely měnit používané technologie, osivo, bylo by nutné měnit celý systém hospodaření, systém závlah (byla-li by ovšem voda). Jednotlivé statky či hospodářství by musely zásadně měnit svůj výrobní program. Měnily by se i druhy chorob plodin a objevovali by se noví škůdci. Proti těm by bylo potřeba vyvinout nové obranné prostředky.

To vše není zadarmo a opět by to mohlo zvyšovat náklady, tedy cenu v obchodech, ale i konkurenceschopnost českého zemědělství. Problémy zemědělství s sebou nesou i zvýšení počtu nezaměstnaných, nutnost dodatečných investic na tvorbu nových pracovních míst, na vyplácení podpor atd.

Ušetřeny případných klimatických změn by nezůstaly ani lesy. Ohroženy by byly celé plochy lesů – odhadem 16 procent lesní plochy v Česku. Smrk se stane typem stromu, jehož pěstování by bylo pro polovinu lesního půdního fondu Česka nevhodné. Změna klimatu by měla malý dopad pouze na 18 procent celkové rozlohy lesů.

Nejohroženější je člověk

Změna klimatu znamená nejen méně vláhy, ale i větší citlivost vůči působení škůdců, dřevokazných hub. Ochrana proti škůdcům, změna typů lesů, nové meliorační způ-

soby rovněž představují značné finanční náklady.

Ušetřen klimatických změn nezůstane ani člověk. Nejdříve kladné vlivy. Zkrácování zimy a vymizení mrazů mohou snížit počet úmrtí v zimním období, které je rizikové zejména pro starší občany a kardiaky.

Pak už následují jen negativní dopady. K nim patří zvýšený stres v důsledku zvýšené venkovní teploty. Sluneční intenzivní svit může zase přispět k vyššímu počtu rakovinových onemocnění, ale i častější výskyt různých pylů při měnění se vegetaci se projevuje ve zvýšeném výskytu alergií. Ty by mohly zasáhnout každého pátého až desátého člověka na našem území.

Klimatické změny mohou mít vliv na častější výskyt Lymeské choroby přenášené klíšťaty. Ve větší míře se mohou objevovat různé plísňe. To znamená přenesené mimořádné náklady na léky a léčení, zvýšený počet dní pracovní absence. Podtrženo – ročně jde o desítky miliard.

Klimatické změny mají na člověka i nepřímý vliv. Možnost hrozby velkých a častějších povodní má vliv na způsob osídlování, typ výstavby domů, náklady na regulaci toků (jen zde jde ročně opět o miliardy korun), na vedení komunikací (místo rovin mohou být silnice vedeny oklikami po vyšších polohách, což opět představuje miliardové vícenáklady).

Dokončení dálnice se může opozdit

Územní řízení se protahuje

Radim Kijonka

Dvě sporná místa brzdí důležitou stavbu dálnice D 47, na kterou řidiči čekají jako na smilování. Stavební firmy a Ředitelství silnic a dálnic ČR proto budou muset vynaložit velké úsilí, aby ji stihli dokončit v plánovaném termínu, kterým je konec roku 2008.

Stoprocentnímu rozběhnutí výstavby silnice brání získání dvou pravomocných územních rozhodnutí. Týkají se úseků Bělotín–Hladké Životice a Bohumín–hranice s Polskem. Proti vydání územního rozhodnutí na první úsek se odvolalo několik lidí a sdružení Děti Země. O jejich námitkách musí proto rozhodnout olomoucký krajský úřad.

Další problém je za Bohumínem, kde se proti stavbě dálnice odvolala jedna rodina, které se nelíbí, že trasa vede přes jejich pozemek u rodinného domu. Bohumínský sta-

vební úřad kvůli tomu musel zahájit úplně nové územní řízení, podle nových norem. Místostarostka Bohumína Věra Palková (ČSSD) proto míní, že se poslední úsek dálnice k polské hranici do řádného termínu roku 2008 podaří dokončit jen stěží. „Již nyní je skluz 22 měsíců,“ vypočítala.

Ředitelství silnic a dálnic ČR věří, že když se povede dvě zbylá územní rozhodnutí ještě letos získat, tak se D 47 do konce roku 2008 dokončí. „Bude zapotřebí velké nasazení stavebních firem,“ poznamenal jeho mluvčí Jan Hoření. Ředitelství se podařilo tento týden získat územní rozhodnutí k dalšímu úseku dálnice – Hladké Životice–Bílovec. „Tady může začít vykupování pozemků. Se zahájením výstavby počítáme v první polovině příštího roku. To by mělo zajistit zprovoznění tohoto úseku v původním plánovaném termínu 2008,“ řekl Hoření.

Tak má vypadat dálnice ve Vrbici v úseku z Ostravy do Bohumína

Repro RSD ČR

Faraónský Egypt vydal nejkrásnější mumii

Jde o unikátní nález ze Sakkáry

Maska z jemného zlata a zářící barvy charakterizují výborně zachovalou mumii z doby před 2300 lety, kterou objevili koncem minulého týdne egyptští archeologové. Vysoký hodnostář žil v době 30. dynastie, jež panovala v Dolním Egyptě v letech 380–343 našeho letopočtu.

„Je to snad nejkrásnější mumie, jaká byla kdy v Egyptě nalezena,“ komentoval nález Zahi Havás, šéf egyptské Nejvyšší rady pro památky.

Mumie byla v dřevěném sarkofágu uložena v šestimetrové šachtě v Sakkáře jižně od Káhiry. Nedaleko byla objevena i dvojice bran, které

měly symbolizovat vstupy do záhrobní. Jedna z nich byla zasvěcena lu-lbovi, vysokému knězi v chrámu zasvěcenému zbožštělému faraónovi Pepimu II., vládnoucímu v letech 2245 až 2180.

„Umělci, kteří před více než dvěma tisíciletími vyzdobili tuto mumii, prokázali vynikající znalost techniky barev i vysoké portrétovní umění,“ popsal Havás nově nalezenou mumii. Pod sarkofágem byla mumie zahalena do kartónového obalu s pestrými malbami. S roztaženými opeřenými rukama klid mrtvého strážila bohyně Maat a čtyři potomci sokolního boha Hora, další scény popisují mumifikační

techniky. Nález bude podle Haváse podroben zkoumání v tomografu, což by mělo poskytnout informace o osobě zemřelého. Po prozkoumání bude mumie vystavena v sakkarském Imhotepově muzeu.

Egyptský představitel dodal, že k nálezu došlo v blízkosti domněle ztracené pyramidy krále Tetiho ze šesté dynastie. Tato již v dávné minulosti zřícená či rozetřená stavba z doby před 4300 lety byla nyní přesně lokalizována, takže bude možné alespoň její základy znovu odhalit. (aa)

Objev výrazně pomalované mumie je velkým úspěchem egyptské Nejvyšší rady pro památky.

95 LET SKŘEČOŇSKÉ ŠKOLY

ZŠ Bohumín-Skrečoň

ul. 1. máje 217

tel. 596 033 045

e-mail:

zs-skrecon@mubo.cz

SKŘEČOŇ

1305 - 2005

Poprvé se připomíná
roku 1305 jako osada.
Od roku 1974 městská
část Bohumína.

Rozloha 4,6003 km².
Celkem 2466 obyvatel
(k 1. 4. 2005).

